

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
„Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Humedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucașfărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăciana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgnea.”

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 22 Ianuarie 1905.

Nr. 4.

Imprumuturile cambiale și replătirea lor.

Escontul cambial după natura sa trebuie să fie forma cea mai desăvârșită a aceluia credit modern, care e chemat să înlesnească cât mai mult circulațiunea capitalului. În acest înțeles condițiunea cea mai de căpetenie este, ca cambiile cari au să mijlocească un astfel de credit să-și aibă bază și să se nască din adevăratele relații comerciale ale lumii de afaceri, adică din trebuințele circulațiunei. Fabricantul sau proprietarul ce-și vinde produsele sau produsele sale pe termen comerșanților, de sigur că nu va putea aștepta până la timpul când aceștia îi vor plăti, ci va trasa cambii asupra lor, pe cari le va prezenta la vre-o bancă să i-le esconteze. Cambiile astfel escontate ori dacă a fost lipsă reescontate — la scadență nu se vor prolongi, ci se vor plăti de trasați respective acceptanți, pentru că conform naturei afacerilor de escont, banii au să fie plasați într-o cambie cel mult până la scadență. În chipul acesta banii nu vor rămâne mult timp legați de una și aceeași cambie, ci vor reveni din nou la bancă ca să se dea altora pentru alte scopuri și pentru alte afaceri și astfel să se înlesnească cât mai mult circulațiunea capitalului. Și aceasta este cu puțință, pentru că la adevăratele cambii de afaceri, banca de fapt nu împrumută ci escontează o valoare reprezentată prin cambie, valoare care formează adevărata garanție că suma cambială se va plăti la scadență.

În acest înțeles luate, adevăratele afaceri de escont cambial nouă ne sunt aproape necunoscute, pentru că ceea ce numim noi credit de escont — neîndeplinind condițiunile fundamentale ale unui astfel de credit —

nu poate favoriza mobilitatea capitalului și astfel afacerile ce le purtăm sub această numire sunt mai mult nește *afaceri de credit imobil*. La noi e aproape regulă generală ca cambiile la scadență să nu se plătească, ci simplu să se *prolongească*, acoperindu-se datoria cu alte cambii nouă, așa că chiar în cazul cel mai bun, când adică odată cu prolongirea se amortizează și o parte din capital, banii rămân legați timp îndelungat, adeseori ani întregi, de una și aceeași cambie. Natural că astfel de credite cambiale nu pot favoriza circulațiunea capitalului, fără din contră banii plasați în ele devin nește capitaluri fixe, cari numai cu greu și târziu se pot reîntoarce la creditor. Aceasta este o stare anormală în afacerile noastre de credit de escont, stare care se observă mai bine la afacerile de reescont, căci băncile prezintă și schimbă ani de rândul aceleași cambii. E caracteristic — observă mai zilele trecute șeful unei filiale a Băncii Austro-Ungare — cu câtă punctualitate se prezintă din trei în trei luni spre reescontare aceleași cambii cu aceleași subscrieri și în aceleași sume, dovadă că cambiile la scadență nu se plătesc ci numai se prolongesc.

Nu suntem surprinși de fel, că afacerile de escont cambial la noi au luat această desvoltare nefirească, căci ea nu e dependentă de noi, ci e cauzată de împrejurările excepționale în cari sunt silite să lucreze băncile noastre. Ne surprinde însă puțină noastră orientare în această chestiune, de oarece noi în loc să căutăm pe cât putem să îndreptăm aceste afaceri pe o cale normală, ne facem un merit din aceea că împrumuturile nu se replătesc, ori cum zicem noi, că nu silim pe debitori să replătească, ci ne mulțămim numai cu interesele de prolongire.

Procedura aceasta — afară de cazurile în adevăr excepționale — din punct de vedere principal nu-i admisibilă, căci prin aceasta nu

ajutăm nici debitorilor, cu atât mai puțin însă intereselor bine pricepute ale afacerilor noastre de bancă.

La noi afacerile de escont cambial propriu zise nu se pot desvoltă, pentru că ne lipsește lumea și activitatea comercială, care să pună în circulație adevăratele cambii de afaceri. La noi cei ce prezintă cambii spre escontare sunt numai poporul și clasa intelectualilor, căci clasa de mijloc industrială, și comercială e abia în formațiune. Poporul — în urma ocupațiunii sale — chiar și în cazul când ar lua bani pentru trebuințele sale economice, chiar și atunci — zicem — nu poate pune în circulațiune cambii de durată scurtă, ci numai de durată lungă, amăsurat naturei creditului agricol, despre ceace trebuie ținut samă. Intelectualii la rândul lor folosesc creditul pentru trebuințele lor personale, un credit personal deci, merit pentru consumațiunea directă. Intre astfel de împrejurări, natural, cambiile nu pot fi plătite la scadență, căci la baza lor nu sunt afaceri, cari să poată aduce sumele necesare. Astfel stând lucrul putem zice, că la noi băncile nu escontează cambii ci de fapt *acordă împrumuturi pe cambii*, pentru că aceste oferă o siguranță mai mare față de debitori, având o procedură judecătorească mai ușoară și mai scurtă.

Din aceste poate vedeă ori și cine, că astfel de credite, întrebuițate în cea mai mare parte a lor pentru consumațiune și nu pentru producțiune cu greu se vor putea replăti, așa că nu trebuie să ne mirăm dacă a devenit o cinosură că debitorii băncilor noastre totdeauna găesc motive plausibile de a cere prolongirea cambiilor lor. Iar băncile noastre ca să fie indulgente față de clientela lor, acordă prolongirile cerute, uitând însă că aceste prolongiri pot fi în detrimentul atât al afacerilor lor de bancă cât și al clientelei lor. Pot fi în detrimentul afacerilor de bancă pentru că în timpuri grele și de criză d. ex. aceste pretenziuni active, cari numai la aparență au scadență scurtă, n'ar putea ține echilibrul pasivelor băncei cu adevărată scadență scurtă cum sunt depunerile și reescontul.

Căci să ne închipuim numai în ce situațiune dificilă ar putea ajunge băncile noastre dacă — în timpuri grele — li s'ar limita ori renunța reescontul, iar deponenții ar pretinde replătirea depunerilor? Banca de sigur n'ar putea conta la aceea să-și poată încasa pretenziunile sale active din afacerile de discount, decât numai mai târziu și mai greu și de cele mai multeori pe cale judecătorească, ceace ar provoca serioase perturbațiuni în afacerile

băncei. Acesta este un moment de care ar trebui bine ținut samă, căci de fapt în timpuri de crize, multe din băncile noastre ar putea cădea jefă acestei stări nefirești în afacerile noastre de escont cambial.

De aici rezultă, ca dacă aceste afaceri la noi nu pot fi de asemenea natură, încât să asigure mobilitatea capitalurilor și să păstreze un echilibru normal față de afacerile de depuneri și reescont, cel puțin și așa cum sunt ar trebui ferite de calea cea mai extremă, deprinzându-se clientela măcar la replătiri în rate cât mai dese și cât mai mari.

Aceasta trebuie făcută și în interesul debitorilor.

Nimenea nu va contestă că pentru debitori e mai avantajos să-și replătească ori să-și micșoreze cât mai mult datoria, fie pentru a mai aveă credit deschis de care să useze la trebuință, fie pentru a nu fi siliți — în caz de necesitate — a plăti totul odată, ceace provoacă adeseori adevărate ruini materiale. Dacă debitorii nu plătesc și creditul le este exhaustat, când mai au trebuință — ceace des se întâmplă — se vor duce la alții, se vor înglodă în nouă datorii, devenind în chipul acesta și mai puțin capabili de plată.

În fine trebuie luat în considerare și împrejurarea, că sumele mici se pot mai ușor replăti decât cele mari.

Azi e lucru constatat, că tocmai acele bănci cari sunt mai severe întru observarea condițiunilor de plată au clientela cea mai bună și cea mai sigură.

Astfel *replătirea regulată, fie și în rate a împrumuturilor cambiale din partea debitorilor trebuie să fie un principiu călăuzitor la conducerea unei băncei.*

Sunt cazuri excepționale ca de ex. anul acesta de criză agricolă, când în adevăr trebuesc făcute concesii. Altă dată însă rigooarea și strictețea nu strică, ci numai ajută!

I. I. L.

Urcarea procentului de discount la băncile de emisiune.

Într'un articol precedent „Cursul devizelor“, vorbind despre importul și exportul de aur, am arătat cum mai toate băncile de emisiune se nisuesc, prin diferite mijloace, a-și acumula cantități cât mai mari de aur pentru asigurarea fundațiunilor lor metalice și cum se silesc — în vederea aceluiaș scop — să împedice exportul acestui metal nobil, fiindcă un astfel de export este în detrimentul operațiunilor lor financiare. Și pentru a-și păstra cât mai sigure fundațiunile lor metalice, băncile de emisiune din zilele noastre fac tot ce le stă în putință, ba după unii fac mai mult

decât ar fi necesar, anume deseori își subordonează chiar și politica de discount împrejurărilor, cari pot influența în sens nefavorabil asupra fundațiilor metalice, deși după rațiune această politică ar trebui să fie direcționată numai de trebuințele creditului public. Aceasta poate din cauză, că dintre toate mijloacele ce le folosesc aceste bănci pentru asigurarea fundațiilor lor metalice, cel mai eficace s'a dovedit a fi urcarea etalonului de discount. Astfel fiind poate că nu va fi lucru zadarnic să ne oprim asupra acestei chestiuni și să vedem întru cât urcarea etalonului de discount poate avea influență asupra conservării fundațiilor metalice, cu alte cuvinte să vedem, cari pot fi urmările urcării etalonului de discount din punct de vedere al fundațiilor metalice?

Procentul de discount nefiind altceva decât prețul cu care se acordă împrumuturile, adevărat prețul banilor, urcarea acestui procent de discount aduce cu sine scumpirea de numărar. Și fiind banii mai scumpi îndată și cererea devine mai mică, căci numărul celor ce caută bani pentru întreprinderi se reduce în mod considerabil, deoarece prospectele de câștig la afacerile comerciale, industriale etc. devin cu atât mai mici, cu cât s'a urcat sau se urcă procentul de discount. — Cererea, adevărat scade, dar, pe de altă parte oferta de bani crește. Crește întâi pentrucă procentul urcat îndeamnă pe mai mulți să-și ofere banii pe piață și să se retragă dela întreprinderi; al doilea pentrucă străinătatea îndată ce la noi procentul e mai urcat, deci mai mare ca acolo, evident va oferi banii în țara noastră, unde se vor rentă mai mult. Astfel țara care urcă procentul de discount nu face altceva decât invită prin aceasta capitalul din străinătate să vină la sine. Pentru băncile de emisiune aceste împrejurări sunt favorabile conservării fundațiilor metalice, de oarece fiind oferta de bani mai mare, lumea de afaceri va putea procura credit și pe piață și astfel nu va fi necesitate să ceară aur pentru export.

O altă urmare va fi, că creditorii din străinătate, cari au cambii trase asupra debitorilor din țara noastră, nu le vor vinde celor ce au lipsă de ele, adevărat debitorilor noștri din străinătate, ci le vor ține în portofoliile lor până la scadență.

Creditorii din străinătate nu vând cambiiile lor asupra țării noastre din următorul motiv: Se știe, că cambiiile străine se discontează cu procentul țării unde sunt de plată. Discontându-se cu un procent mai mare, suma discountului deasemenea va fi mai mare, iar proprietarii lor vor încasa mai puțin și de oarece la ei în țară procentul e mai mic, desigur că nu vor putea fructifica sumele discountate astfel, ca până la timpul când ar fi fost scadente respectivele cambii să poată ajunge în posesiunea unui capital de valoarea sumelor cambiale. E deci mai preferabil să le țină în portofoliul lor și să le încasseze la scadență.

Astfel debitorii noștri vor fi necesitați să-și achite datoriiile lor din țara noastră nu prin remiteri de cambii, ci prin trimitere de numărar, care va contribui și mai mult la creșterea ofertei de bani pe piețele noastre.

Scumpirea banilor presionează și asupra cursurilor și prețurilor. În consecință cursul efectelor va scădea.

Căci dacă avem d. ex. un titlu de rentă ungară de coroane cu 4%, a cărei curs în timp normal — când banii se oferă cu patru la sută — este cam al pari, îndată ce banii se scumpesc și ajung zicem la 5% — 5½%, evident că nu vom mai căpăta pe renta noastră un curs al pari, căci de ce și-ar plasa cineva banii într-o rentă cu 4%, când și-i poate plasa cu 5% și mai bine? Ori dacă chiar va dori să cumpere o

rentă de coroane cu 4% ne va oferi pe ea un curs nu al pari, ci unul care să corespundă unei rentabilități de 5%. Va oferi deci cam 80% din valoarea nominală a rentei. Astfel dacă scumpirea banilor are de urmare reducerea cursului efectelor, această împrejurare va fi exploatată de străinătate, care va căuta să cumpere cât mai multe efecte de la noi și să-și plaseze banii în ele. Prin aceasta țara noastră câștigă pretenziuni în străinătate. Cu pretenziunile aceste poate achita multe din datoriiile din străinătate fără ca să trimeată numărar și cu deosebire aur, ceea-ce convine mult băncilor de emisiune. La reducerea cursului efectelor contribuie și speculațiunea, pentrucă cursurile reduse și procentul urcat nu sunt condițiuni favorabile pentru speculatori. Ceice speculează la hausse îndatăce observă că cursurile sunt în scădere, se vor grăbi să realizeze, adevărat să vândă chiar mai eștin de cât cum au cumpărat, cu oarecare pierdere chiar, de teamă ca nu cumva cu mai târziu — cursurile scăzând continuu — să nu peardă mai mult. Astfel ei vor realiza și nu se vor mai angaja la nouă afaceri de cumpărare prin ceea-ce cererea va deveni mai mică și cererea mică — știm — contribuie la reducerea cursurilor.

Dar scumpirea banilor presionează și asupra prețurilor celorlalte mărfuri. Aceste se vor eștin la noi în țară și străinătății îi va conveni să cumpere mai mult, iar țara noastră — banii fiind scumpi — se va abține a cumpăra din străinătate. Prin aceasta datoriiile noastre față de străinătate scad, iar pretenziunile cresc, ceea ce este la iveală în cursul favorabil pentru noi al devizelor. Cursul favorabil al devizelor e — cum știm — un mijloc potrivit pentru băncile de emisiune nu numai de a împedeca exportul de aur, ci chiar de a-l exploata în favorul augmentării fundațiilor lor metalice.

Aceste sunt urmările urcării procentului de discount la băncile de emisiune, urmări, cari, cum vedem contribuie în măsură însemnată la conservarea fundațiilor metalice.

Dar pentruca de fapt urcarea de procent să poată avea aceste urmări favorabile pentru conservarea fundațiilor metalice este de lipsă ca diferența între procentul intern și al străinătății să fie mai mare, căci o diferență mică nu poate hotări ușor străinătatea să-și ofere banii și nici nu poate presiona în măsură mai însemnată asupra cursului efectelor ori asupra prețului mărfurilor.

Un caz mai recent despre o urcare a procentului de discount, făcută tocmai în vederea conservării fundațiunii metalice am avut la Banca imperială germană, care în 11 Octombrie a. tr. pe neașteptate a ridicat procentul de discount la 5% și numai în zilele aceste s'a decis a și-l reduce din nou la 4%.

JURISDICȚIUNE.

Favorurile legii la converziuni. S'a născut întrebarea, dacă favorurile acordate prin art. de lege LXX din 1881 pentru împrumuturile converzionale se pot pretinde și în cazul acela, când împrumutul de convertit s'a contractat la timpul său, dela o însoțire de credit aparținătoare Însoțirii centrale regnicolare de credit („Országos központi hitelszövetkezet“) și prin urmare atât documentul de datorie, cât și intabularea împrumutului au fost scutite de timbru? Prin hotărârea sa principală Nr. 604/904 *Judecătoria administrativă* a enunțat, că favorurile acordate prin lege pentru împrumuturile converzionale se pot pretinde și în cazul acesta,

pentru că legea nu face pendentă câștigarea acestor favoruri de plata competențelor erariale după împrumutul original și astfel când art. de lege XXIII din 1898 scutește împrumuturile contractate la însoțirile de credit de orice competențe, nu detrage aceluiași împrumuturi, pentru caz de eventuală converziune, favorurile acordate de o altă lege.

*

Amanetarea poliței de asigurare asupra vieții. Sub Nr. 232/904 Curia reg. a enunțat, că prin simpla amanetare a pretenziunii bazate pe o poliță de asigurare asupra vieții, creditorul resp. detentorul poliței câștigă numai dreptul de a se escontenta pentru pretenziunea sa din suma de asigurare, dar asiguratul nu încetează a rămâne și mai departe proprietarul legitim al poliței; amanetarea nici în cazul acela nu este identică cu transcrierea, când polițele amanetate ar fi la portor.

*

Protestul cambiei domiciliat. Dacă în o cambie nu este indicat locul de plată lângă numele persoanei domiciliat, atunci protestul se poate ridica în mod legal numai la domiciliul trassatului și anume chiar și în cazul acela, când afacerea și locuința domiciliatului s'ar afla în altă comună.

(Curia sub Nr. 106/904.)

*

Termenul de plată. În caz când s'a fixat ca loc de plată domiciliul debitorului și în ziua de plată creditorul nu s'a aflat în acest loc, debitorul nu este în întârziere dacă în ziua de plată a trimis suma obligată cu posta la adresa creditorului.

(Curia reg. Nr. 1056/904.)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 20 Ianuarie 1905.

Abundența de bani, ce a început a se arăta în piața internă deja în săptămâna trecută, a luat în timpul din urmă dimensiuni cu totul neobicinuite până acum și aceasta atât în Austria, cât și în Ungaria, unde din cauza aceasta etalonul s'a redus în mod însemnat. În Viena s'a scontat cambii cu $2\frac{7}{8}\%$ — $2\frac{3}{4}\%$, iar în B-Pesta cambiile de portofoliu s'au scontat cu $3\frac{5}{8}\%$ — $3\frac{3}{4}\%$ și cambiile morilor cu $3\frac{3}{8}\%$.

Situația ultimă a Băncii Austro-Ungare arată o reducere de K 44·2 mil. a portofoliului de cambii și K 10·7 mil. la lombard. Stocul metalic a crescut cu K 5 mil., iar rezerva de bancnote scutite de contribuțiune cu K 42 mil., circulațiunea bancnotelor din contra arată o reducere de K 37 mil.

În Berlin în urma reducerii etalonului oficial la 4% discontul privat a scăzut la $2\frac{5}{8}\%$. Parisul continuă a avea abundență de bani, discontul privat $2\frac{1}{2}\%$. În Londra discontul s'a redus ceva.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Banca populară“, societate pe acții în Dej, își convoacă a VI adunare generală ordinară pe ziua de 21 Ianuarie a. c. Între obiectele adunării generale este și alegerea a cinci membri în comitetul de supraveghiere pe un nou period de trei ani. Bilanțul pro

1904 se încheie cu un profit curat de K 12,002·18 față de K 8043·38 din anul precedent, deci cu un plus de K 3958·80. Rentabilitatea capitalului societar de K 60,000 — dar' din care — deducem din sumele destinate pentru dividendă — a fost vărsat K 54,000 — este de 22·23%. În general bilanțul acesta arată un progres normal față de trecut în toate ramurile de afaceri. Astfel la active escontul se cifrează cu K 310,946·80 față de K 231,450·50 din anul 1903; creditul hipotecar cu K 10,083 — față de K 4225 —. La pasive depunerile au fost la finea anului de K 91,171 — față de K 61,692·05 din anul trecut și reescontul de K 163,847 — față de K 128,244 —. Fondul de rezervă a fost de K 4000 — iar cel de penziune K 1000 —. Dividenda s'a stabilit la 9%. Observăm, că la societățile pe acții dacă capitalul societar nu e deplin plătit, partea neplătită se trece în bilanț între active ca poziție desinestătătoare. E bine să se facă această distincțiune și nici decum nu-i recomandabil a se lua sub altă poziție.

*

„Cugiereana“, institut de credit și economii în Cugir își convoacă a III-a adunare generală ordinară în Cugir pe ziua de 19 Febr. a. c. Bilanțul pro 1904 se încheie cu un câștig curat de K 10,426·91 față de K 9333·12 din anul precedent, deci o diferență în plus de K 1093·79. Pentru capitalul societar de K 50,000 rentabilitatea este de 20·85%. Față de anul 1903 toate ramurile de afaceri arată progrese normale. Astfel la active escontul cambial se cifrează cu suma însemnată de K 208,016 — față de K 94,724 — din 1903; creditele cambiale cu acoperire hipotecară sunt de K 11,173 — față de K 8262 —; împrumuturile ipot. de K 11,405 — față de K 9119 —; împrum. pe obl. de K 14,353 — față de K 13,461 —. La pasive depunerile sunt de K 96,860·90 față de 84,560·12 din anul 1903. În bilanțul acesta mai figurează reescontul cu K 113,580 —, un fond de rezervă cu K 5000 și un fond special de rezervă de K 1100 —.

Aceasta din urmă poziție arată că tinărul institut uzează în măsură cam mare de credit ce-i stă la dispoziție și aceasta deja în primii ani ai existenței sale, când nici capitalul social nu este întreg vărsat.

Dintre cheltuieli arată sume mari: Interesele de reescompt K 6001 —. Interesele după depozite cu K 4448 și contribuțiunile cu K 2976.

Între agendele adunării generale va fi și alegerea membrilor din comitetul de supraveghiere pe anii 1905 și 1906.

*

„Lucașfărușul“, institut de economii și credit ca societate pe acții în Vârșeț convoacă a X-a adunare generală ordinară pe ziua de 20 Martie a. c. Între obiectele adunării generale va fi și alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere precum și statorirea salariului directorului executiv. Bilanțul se încheie cu un profit curat de K 25,124·91, mai puțin cu K 924·89 decât în anul 1903, deși — după cum arată bilanțul — afacerile în general s'au dezvoltat în măsură destul de însemnată. La active cambiile de bancă se cifrează cu K 352,157·56 față de K 250,303·68 din anul precedent; împrumuturile hipotecare cu K 753,531·84 față de K 473,962 —; creditele cambiale cu acoperire hipotecară cu K 194,354 — față de K 156,202 —; creditele personale cu K 35,489 — față de K 36,987 —; Anticipațiunile cu K 62,296·30 față de K 2517·30; efectele cu K 14,520 — față de 14,120 —; diversi debitori cu K 27,359·35 față de K 12,867·19 O noua poziție

se cuprinde în bilanțul din anul 1904 sub titlul realității în valoare de K 32,613.—.

La pasive depunerile au fost de K 602,901·37 față de K 564,634·87; reescontul K 361,135·68 față de K 124,978.—; diverse conturi creditoare K 82,280·14 față de K 17,944·54; fondul de rezervă este de K 43,274·68 față de K 34,838·62. Întâlnim și o poziție nouă între pasive anume: împrumuturi ipotecare cedate în valoare de K 197,944·77.

*

„*Racoșana*“, institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Șeica-mare și-a convocat a IX. adunare generală ordinară pe ziua de 9 Februarie c. Bilanțul pro 1904 se încheie cu un profit curat de K 11,088·28 față de K 10,539·40 din anul trecut, deci un plus de K 548·88. Ramii de afacere arată o dezvoltare normală și anume la active escontul figurează cu K 95,505·06 față de K 65,375·08 din anul 1903; împrumuturile pe obligațiuni cu K 144,390.— față de K 111,007·09. Întâlnim și un ram nou de afaceri: împrumuturi pe efecte cu K 10,130·70. Depunerile proprii au scăzut la K 1866 față de K 30,340.— dovadă că banii au fost mai căutați. La pasive depunerile au crescut la K 113,941·24 față de K 91,219·81 din anul precedent, iar reescontul care în 1903 lipsește se cifrează acum cu K 27,237·50. Fondul de rezervă este de K 14,760.—, cel de pensii de K 110, iar cel de binefaceri de K 670.—.

*

„*Șoimușana*“, institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Șoimuș își convoacă a XI adunare generală ordinară pe ziua de 23 Ianuarie a. c. cu care ocaziune se va face și alegerea comitetului de supraveghiere. Bilanțul pro 1904 se încheie cu un profit curat de K 1996·08 (profitul brut a fost de K 4168·62) față de K 1926·81 din anul precedent. Rentabilitatea capitalului societar de K 25,000 este așadar de 7·984%. Suma totală activelor este de K 53,147·44, cu K 2480·59 mai puțin ca în anul precedent. La active poziția cea mai însemnată este: împrumuturi pe obligațiuni în sumă de K 46,384·40 mai puțin cu K 1189·39 ca în anul precedent. Creditele cambiale au crescut dela K 385·08 la K 796, iar cele personale cu acoperire cambială au scăzut dela K 645.— la K 640.—. Efectele au rămas neschimbate cu K 620. O poziție nouă sunt realitățile cu K 769·62. La pasive depunerile — dovadă că la acest institut deja se cunosc urmările crizei agricole — s'au redus dela 5487·66 la 489·87, de oarece cum spune raportul direcțiunii, țărani și-au ridicat depozitele. Fondul de rezervă a crescut dela K 3007·56 la K 3107·59, iar cel cultural a rămas neschimbat de K 355·22. Creditorii se cifrează cu K 21,850.—, adică cu K 1850.— mai mult ca în anul 1903.

*

„*Țibleșana*“, institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Caianul-mic își va ține a II-a adunare generală ordinară în 6 Februarie st. n. a. c. Intre obiectele adunării generale vedem luarea alegerii a 5 membrii în direcțiune pe un nou period de patru ani, precum și augmentarea capitalului societar de K 20,000 încă cu K 30,000, adică la K 50,000. Bilanțul pro 1904 se încheie cu un profit curat de K 4029·22. La active escomptul de cambii se cifrează cu K 70,519·59 față de K 3027691; împrumuturile ipotecare cu acop. cambială cu K 10,650.— față de K 500.— din anul 1903. La pasive depunerile au ajuns suma de K 30,593·36, față de K 17,838·04 iar reescontul K 30,895.—. Din profitul curat se va plăti 5% dividendă în sumă de K 738·17 și 2% supradivi-

dendă în sumă de K 295·44 după capitalul vărsat. Deducem deci că capitalul vărsat a fost aproximativ de K 14,770.—.*)

*

„*Verendineana*“, societate comercială pe acțiuni în Verendin publică bilanțul pro 1904 arătând active totale de K 6011.— (în 1903 K 7709) și un venit curat de K 29·16. Capitalul societar este de K 3280.— va să zică acest capital n'a rentat nici măcar 1%. Partea cea mai mare a activelor o formează poziția realității cu K 2700, după care urmează debitorii cu K 2550; pe când mărfurile se cifrează abia cu K 740. La pasive aflăm sub titlul creditorii suma de K 2300.—. Propunerea direcțiunii este ca venitul curat să se transpună la capital. La acest loc observăm însă, că în sensul legii comerciale la societățile pe acțiuni capitalul se poate mări numai de adunarea generală prin nouă emisiuni de acțiuni respective se poate micșora prin reducerea și replătirea acțiunilor existente. Venitul nu se transpune la capital, ci se poate transpune sau în contul profit al anului viitor sau în contul vreunui fond de rezervă.

*

Din registrul firmelor. „*Bistrițiana*“ în Bistrița. Șters: Dr. Gavril Tripon. Înregistrat: Macedon Manu (Zagra).

„*Șoimușana*“ în Șoimuș. Înregistrat: Ioan Mihailaș.

„*Schinteia*“ în Tăure. Șters: Grigore Pop. Înregistrat: Nicolae Briciu.

*

Rectificare. În Nr. trecut al revistei noastre la darea de samă ce s'a făcut despre institutul „*Patria*“ din Blaj reescontul la finea anului eră de K 613,860; și nu K 2.072,714·93 cum din eroare s'a introdus. Aceasta din urmă e suma circulațiunii totale a reescontului din întreg anul.

*) E curios însă că după suma de K 738·17 reese că capitalul vărsat a fost de K 14,763·40, iar după suma de K 295·44 ar fi K 14,772.—. Ar fi bine ca în bilanțurile societăților noastre financiare, calculațiunile să fie cât mai exacte.

Avis!

Spre a ne putea orienta cu privire la tiragiul revistei noastre pentru anul 1905, rugăm pe D. abonați, să binevoiască a-și reînnoi abonamentele în timpul cel mai apropiat, iar încât nu ar dorî să continue cu prenumerațiunea, — să ne înștiințeze despre aceasta prin o cartă postală.

Administrația.

SUMAR.

Împrumuturile cambiale și replătirea lor. — Urcarea procentului de discount la băncile de emisiune. — *Jurisdicțiune:* Favorurile legii la converziuni. Amanetarea poliței de asigurare asupra vieții. Protestul cambiei domiciliată. Terminul de plată. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale:* „Banca populară“, „Cugiereana“, „Lucaferul“, „Racoșana“, „Șoimușana“, „Țibleșana“, „Verendineana“, Din registrul firmelor. Rectificare.

„LUCEAFĂRUL“,
instit. de economii și credit, ca soc. pe acții în Vârșeț.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit „Luceafărul“ sunt invitați la a

X-a adunare generală ordinară,
pe ziua de 20 Martie 1905 st. n. la 10 oare a. m. în casa proprie (Piața Francisc-Iosif Nr. 2121).

Obiectele:

1. Deciderea adunării și constituirea biroului.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1904.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Retractarea bilanțului pro 1904 și distribuția profitului net. Absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea și statorirea salariului directorului executiv.
7. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.

În lipsa membrilor receruți, adunarea generală în senzul §. 25 din statute se va ține în 28 Martie 1905 st. n. la locul și timpul indicat.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, în senzul §. 20 din statute au a depune acțiunile lor la cassa institutului până cel mult în 20 Martie 1905 st. n. la oarele 9 a. m.

Din ședința direcțiunii ținută în 16 Ian. 1905.

Direcțiunea.

„RACOȚANA“
instit. de credit și economii, soc. pe acții în Șeica-mare.

CONVOCARE.

Domnii acționari prin aceasta, se invită conform §-lui 19 din statute la a

IX-a adunare generală ordinară,
ce se va ține în Șeica-mare la 9 Februarie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală, în senzul §-lui 22 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență la cassă până la 10 oare a. m. din ziua adunării.

Șeica-mare, la 14 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

„LUCEAFĂRUL“ institut de economii și credit, ca societate pe acții în Vârșeț.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1903.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		59,032-63		Capital social	200,000—
Portofoliul cambial:				Fondul de rezervă	43,274-68
a) cambii de bancă	352,157-56			Depuneri spre fructificare	602,901-37
b) cambii cu acoperire hipotecară	194,354—	546,511-56		Imprumuturi hipotecare cedate	197,944-77
Imprumuturi hipotecare		753,531-84		Dividendă neridicată	546—
Credite personale		35,489—		Diverse conturi creditoare	82,280-14
Realități		32,613—		Reescompt	361,135-63
Anticipațiuni		62,296-30		Interese anticipate pro 1905	20,537-13
Efecte		14,520—		Profit net	1,508,619-77
Diverse conturi debitoare		27,359-35			25,124-91
Mobilier	2,656-77				
10% amortizare	265-77	2,391—			
		1,533,744-68			1,533,744-68
DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese: la depuneri spre fructificare	27,229-95	Interese: dela cambii escomptate	39,876-39		
la reescompt	12,836-75	dela imprumuturi hipotecare	43,103-98		
la imprumuturi hipotecare cedate	1,995-99	dela credite personale	3,549-17		
Contribuție: erarială și comunală	6,510-68	dela efecte	571—	87,100-54	
10% după interesele de depuneri	2,722-99	Venite dela realități		307-99	
Spese: salare	6,177-76	Diferite venite și proviziuni		2,602-25	
bani de cuartir	640—				
chirie	1,100—				
marce de prezență	1,623-40				
spese de cancelarie	2,566-62				
competință de timbru	87-16				
Descrieri: din pretenziuni	1,026—				
10% din mobilier	265-77				
spese de proces	102-80				
Profit net		25,124-91			
Vârșeț, la 31 Decembrie 1904.		90,010-78		90,010-78	

Dr. Petru Zepeniag m. p., director executiv.

Direcțiunea:

Pavel Corcea m. p. Ioan Pepa m. p.
Dr. Iuliu Tămășel m. p.

Avram Corcea m. p.
Ioan Moise m. p.

Ioan M. Roșiu m. p. Adam Barbu m. p.
Antoni Popoviciu m. p.

Subsemnatul comitet examinând conturile prezente le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele institutului.
Vârșeț, la 16 Ianuarie 1905.

Comitetul de supraveghiere:

Bartolomeiu Panciovan m. p., președinte.
Toma Stanca m. p.

Dr. Ioan Nedelcu m. p.

Ioan Perian m. p.

Ioanichie Neagoe m. p.

Iuliu Iorgovici m. p.

„RACOȚANA“, institut de credit și economii societate pe acții, în Șeica-mare.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanț cu 31 Decembrie 1904.		(Coroane)	PASIVA.
Casa în numărar		10,483-95		Capital de acții: 1000 bucăți acții à K 100	100,000—
Cambii excomptate		95,505-06		Fondul de rezervă	14,760—
Imprumuturi pe obligațiuni		144,390—		Fondul de penziune	110—
Efecte (hârtii de valoare)		10,130-70		Fondul de binefaceri	670—
Edificiul institutului	6,800—			Depuneri spre fructificare	113,941-24
Realități	802—	7,602—		Reescompt	27,237-50
Depuneri proprii		1,866—		Dividendă neridicată	178—
Mobiliar	900—			Creditori	149-89
Amortizare	100—	800—		Interese transitoare pe 1905	2,612-80
				Profit curat	11,088-28
		270,777-71			270,777-71

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese după depuneri spre fructificare		4,611-78		Interese: dela cambii excomptate	7,979-90
Spese: Salarii	2,100—			dela imprumuturi pe obligațiuni	10,167-22
Marce de prezentă	716—			dela depuneri proprii	278-62
Porto	41-76			Admonițiuni	480-27
Diverse spese	572-27	3,430-03		Provizțiuni	2,347-54
Contribuțiune: Directă și aruncuri	1,562-28				
10% dela interese de depuneri	461-18	2,023-46			
Amortizare din mobiliar	100—				
Profit curat	11,088-28				
Șeica-mare, la 31 Decembrie 1904.		21,253-55			21,253-55

Racoția m. p., director executiv și președinte.

Elie Ciuruga m. p., contabil.

Diracțiunea:

Popescu m. p., vice-președinte.

Ioan Ittu m. p.

Lissai m. p.

Varga m. p.

Confrontând aceste conturi cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în deplină regulă.

Șeica-mare, la 14 Ianuarie 1905.

Revizorul expert al băncilor române asociate: I. Lissai m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Ioan Vătășan m. p.

Vasilie Tipuriță jun. m. p.

Marian Peculea m. p.

Nr. 3. 1—1

„PATRIA“, casă de economii, societate pe acțiuni în Blaj.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1904.		(Coroane)	PASIVA.
Numărar în casă — Pénztármáradvány		106,242-36		Capital de acțiuni — Alaptóke	220,000—
Imprum. Excompt — Leszámitolt váltok		2,204,006-84		Depuneri spre fructificare — Betétek	1,948,207-69
„ hipotecar — Jelzálogra kölcsönzött		452,730—		Fondul de rezervă — Tartalék alap	326,668-54
„ lombard — Érték papirokra kölcsönzött		279,371—		„ special — Külön tartalék alap	14,873-14
„ pe obligațiuni — Kötvényre kölcsönzött		4,000—		„ de penziune — Nyugdíj alap	41,125-77
Efecte — Érték papirok		127,992-50		Reescompt — Visszleszámitolás	613,860—
Efectele fond. de penz. — Nyugdíjalap érték papirjai		31,520—		Interese anticipate — Előlegezett kamatok	45,694—
Casa societății — Az intézet háza		48,000—		Depozite — Letétek	18,185-91
Realități de vânzare — Eladó ingatlanok		36,214-26		Creditori — Hitelezők	3,566-58
Cont-curent — Folyó számla		3,548-44		Profit curat — Tiszta nyereség	65,826-19
Bon în giro-conto — Giro Conto		1,876-20			
Cheque-conto — Cheque-Conto		1,187-77			
Spese de proces — Per költség		1,200-65			
Spese de protest — Ovatolási költség		117-80			
		3,298,007-82			3,298,007-82

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese pentru dep. cap. — Tökésített betéti kamatok		87,161-85		Interese excompt — Váltó leszámítolási kamat	161,684-35
Interese pentru depuneri rid. — Felvett kamatok		1,073-74		„ Hipotecar — Jelzálog kölcsön kamat	32,181-31
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamatok		22,685-52		„ Lombard — Értékpapir	13,895-95
Marce de prezentă — Jelenlétijegyek		1,656—		„ Obligațiuni — Kötvény	946-10
Salare — Fizetések		12,856-50		„ Efecte — Érték papir kamat	4,460—
Spese curente — Fentartási költségek		3,525-89		Provizțiune — Jutalék	3,536-36
Contribuțiune — Adó		11,814-80		Chirie — Házbér	1,400—
Contrib. după inter. dep. — Adó betéti kamat után		8,823-56			
Porto-poștal — Postabér		1,902-31			
Competința de timbru — Bélyegilleték		777-71			
Profit curat — Tiszta nyereség		65,826-19			
Blaj, la 5 Ianuarie 1905.		218,104-07			218,104-07

I. Br. Hodoșiu m. p., director executiv.

Victor Muntean m. p., prim-contabil.

Diracțiunea:

I. M. Moldovanu m. p., președinte.

S. P. Mateiu m. p., vice-președinte.

Dr. A. Bunea m. p.

G. Muntean m. p.

S. Nestor m. p.

I. F. Negruțiu m. p.

Georgiu Bărbat m. p.

Dr. Alexandru Pop m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile duse în ordine deplină.

Blaj, la 5 Ianuarie 1905.

Comitetul de supraveghiere:

Nr. 5. 1—1

A. C. Domșa m. p.

A. Viciu m. p.

Petru Ungur m. p.

Iacob Mureșian m. p.

Eugen Bian m. p.